

ZIENSWIJZE

Postadres
Polderweg 2
8347 HL EESVEEN
www.netwerkgrondig.nl
info@netwerkgrondig.nl

Eesveen, donderdag 20 maart 2025

Betreft: zienswijze op de opengestelde internetconsultatie
<https://www.internetconsultatie.nl/bovengrondsaaanwenden/b1#header1>

Geachte heer, mevrouw,

Netwerk GRONDig, belangenorganisatie voor de grondgebonden melkveehouderij, maakt hierbij gebruik van de internetconsultatie. Onze zienswijze behelst een reactie en een verzoek. De kern is dat maatwerk past voor een groep melkveehouders, die bovengronds mest aanwenden onder gestelde voorwaarden. Voorwaarden die aanpassingen in het bedrijfsmanagement betreffen en gericht zijn op ammoniakreductie. Een vrijstelling voor het bovengronds aanwenden van mest in 2025 past naar ons inzien binnen het Besluit Activiteiten Leefomgeving (BAL). Wij verzoeken u de vrijstelling toe te kennen.

Verzoek

Ons verzoek richt zich nadrukkelijk niet alleen op het jaar 2025, maar op een structurele verankering van de vrijstelling Bovengronds aanwenden van mest binnen het Besluit Activiteiten Leefomgeving (BAL). Binnen het BAL biedt de Omgevingswet expliciet mogelijkheden voor structureel maatwerk en doelgerichte regulering die rekening houdt met bedrijfsspecifieke omstandigheden en prestaties. Het BAL voorziet hierbij specifiek in de mogelijkheid voor het bevoegd gezag om maatwerkvoorschriften vast te stellen waarmee in individuele situaties kan worden afgeweken van algemene regels, wanneer deze regels niet passend zijn bij specifieke omstandigheden of lokale situaties. Juist vanwege het aantoonbare en structurele karakter van ammoniakreductie door gericht voermanagement past een permanente uitzondering voor bovengrondse mestaanwending uitstekend binnen het uitgangspunt van doelgerichte sturing van de Omgevingswet en het BAL.

Wij spreken hierbij nadrukkelijk van een 'vrijstelling' omdat dit juridisch aansluit bij het maatwerkprincipe van het BAL. Onze voorkeur gaat uit naar het opnemen van een vrijstelling in plaats van een ontheffing, omdat dit ervoor zorgt dat melkveehouders die aan de gestelde voorwaarden voldoen automatisch gebruik kunnen maken van de regeling zonder deze persoonlijk te hoeven aanvragen. Een vrijstelling maakt maatwerk mogelijk voor specifieke situaties waarin algemeen geldende regels niet passend of doelmatig zijn. Ons verzoek past juridisch en beleidsmatig beter binnen het BAL dan eerder onder het Besluit Gebruik Meststoffen, omdat het BAL expliciet bedoeld is voor maatwerk, flexibiliteit en bedrijfsspecifieke omstandigheden. Hiermee sluit het naadloos aan bij ons verzoek om mest bovengronds aan te wenden bij aantoonbaar lage ammoniakemissie.

Waarom maatwerk noodzakelijk is

Praktijkvoorbeelden van melkveebedrijven laten zien dat een optimale voersamenstelling succesvol bijdraagt aan ammoniakreductie. Deze bedrijven realiseren niet alleen lagere emissies, maar profiteren ook economisch door efficiënter voergebruik en lagere kosten. Door het invoeren van monitoring van melkureumwaarden is het effect bovendien aantoonbaar en controleerbaar.

Wij pleiten ervoor dat melkveebedrijven die aantoonbaar een laag eiwitgehalte (<160 g ruw eiwit per kg droge stof) in het rantsoen hanteren en daarmee bewezen bijdragen aan een lagere ammoniakemissie, expliciete toestemming krijgen om hun mest bovengronds aan te wenden. Dit in combinatie met de andere voorwaarden (minder kunstmest; weidegang etc) Wanneer melkveehouders sturen op een optimaal eiwitgehalte in het rantsoen, leidt dit aantoonbaar tot lagere stikstofgehalten in urine en daarmee significant lagere ammoniakemissies. Dit is meetbaar via het melkureumgehalte, waarbij een waarde van < 20 mg/dl aantoonbaar samenhangt met verminderde ammoniakvorming. Minder stikstof in urine betekent direct minder potentieel voor ammoniakvorming bij bovengrondse mestaanwending.

Voordelen van bovengronds mest aanwenden

Het bovengronds aanwenden van mest leidt bij bedrijven met een optimaal rantsoen niet automatisch tot hogere ammoniakemissies, omdat de primaire bron (ureum-stikstof in urine) al sterk is verminderd. Dit biedt ecologische voordelen ten opzichte van injectie, zoals betere bodemkwaliteit, minder bodemverstoring, versterking van bodemleven en beter weidevogelbeheer. Bovendien sluit bovengronds mest aanwenden beter aan bij natuurlijke processen. In de natuur verspreiden koeien hun mest immers bovengronds, wat de bodemstructuur en biodiversiteit bevordert. Injecteren daarentegen is onnatuurlijk en verstorend voor het bodemecosysteem.

Daarnaast is bovengronds aanwenden een praktische maatregel die melkveehouders motiveert om actief te sturen op voermaatregelen gericht op ammoniakreductie. Door boeren expliciet te belonen voor optimale rantsoensamenstelling, wordt verdere verduurzaming van de melkveehouderij gestimuleerd.

Verouderde data en noodzaak voor actualisatie

De huidige gebruikte data van Wageningen Universiteit & Research (WUR) over ammoniakemissie bij mestaanwending zijn sterk verouderd. Specifiek de emissiefactor van 74% voor bovengronds mest aanwenden stamt mogelijk uit onderzoek uit de jaren tachtig. Deze gegevens zijn niet representatief voor de actuele praktijk en innovaties in voermanagement en mestgebruik. Wij pleiten daarom voor het gebruik van recente praktijkonderzoeken en actuele meetgegevens bij beleidsvorming.

Conclusie en verzoek

Wij erkennen dat voor een aantal melkveehouders het bovengronds aanwenden van mest een principezaak is. Zij streven bewust naar een natuurlijk kringloopsysteem op hun bedrijf, waarbij bovengronds mest aanwenden essentieel onderdeel is. Samenvattend verzoeken wij dringend om binnen het BAL structureel ruimte te bieden voor een vrijstelling voor melkveehouders, die aantoonbaar presteren op ammoniakreductie via onder meer een laag eiwitgehalte in het rantsoen. Hiermee worden bedrijfspraktijk, duurzaamheid, bodemkwaliteit en natuurbesluiting effectief gecombineerd, passend bij moderne, doelgerichte beleidsvoering.

Met vriendelijke groet,

Diana Saaman,
voorzitter Netwerk GRONDig